

Sygn. akt. I ACa 736/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 19 maja 2016 r.

Sąd Apelacyjny w Rzeszowie Wydział I Cywilny

w składzie:

<u>Przewodniczący</u>	<i>SSA Kazimierz Rusin</i>
Sędziowie:	<i>SA Dariusz Mazurek (spr.)</i> <i>SO del. Marek Nowak</i>
Protokolant:	<i>st.sekr.sądowy Cecylia Solecka</i>

po rozpoznaniu w dniu 19 maja 2016 r. na rozprawie

sprawy z powództwa **Gminy K.**

przeciwko **Samorządowi (...)**

o zapłatę

na skutek apelacji pozwanego

od wyroku Sądu Okręgowego w Rzeszowie

z dnia 6 sierpnia 2015 r., sygn. akt I C 148/14

u c h y l a zaskarżony wyrok w pkt I i III i przekazuje sprawę Sądowi Okręgowemu w Rzeszowie do ponownego rozpoznania, pozostawiając temu Sądowi rozstrzygnięcie o kosztach postępowania apelacyjnego .

SSA Dariusz Mazurek SSA Kazimierz Rusin del.SO Marek Nowak

UZASADNIENIE

Powód Gmina K. pozwem skierowanym przeciwko Samorządowi (...) w ostatecznie sprecyzowanym żądaniu pozwu domagała się zasądzenia od pozwanego na rzecz powoda kwoty 305 015 zł 14 gr oraz zasądzenie od pozwanego kosztów procesu.

W uzasadnieniu swego żądania powodowa gmina podnosiła, że zawarła z pozwanym umowę o przyznanie pomocy w ramach działania podstawowe usługi dla gospodarki i ludności wiejskiej objętego programem rozwoju osiedli wiejskich na lata 2007 - 2013. Zgodnie z umową powód zobowiązał się do rozbudowy sieci wodociągowej wraz przyłączami na terenie gminy. Na realizację zadania powodowi przyznana została przez samorząd województwa pomoc finansowa w wysokości 701 511 zł. Realizując postanowienia umowy zawartej z instytucją

zarządzającą programem pomocowym Gmina wszczęła postępowanie o udzielenie zamówienia publicznego. W trakcie procedury przetargowej Gmina odrzuciła dwie oferty w tym złożona przez wykonawcę T. O. (1). W ramach kontroli przeprowadzonej przez instytucję zarządzającą programem pomocowym zakwestionowano prawidłowość przeprowadzonego przetargu, a konkretnie odrzucenie przez zamawiającego oferty złożonej przez T. O.. Ponieważ Gmina podtrzymała zajęte wcześniej stanowisko pozwany pismem z dnia 30 października 2015r. złożył oświadczenie o rozwiązaniu umowy ze skutkiem na dzień 5 listopada 2015r. Gmina argumentowała, że zrealizowała wskazaną w umowie operacje i poniosła jej koszty w wysokości 454 849,84 zł brutto. Argumentowała, że obecnie dochodzi od pozwanego kwoty, jaką Gmina powinna uzyskać w ramach dotacji na podstawie umowy bezpodstawnie rozwiązanej przez pozwanego.

Pozwany Samorząd (...) wnosił o oddalenie powództwa i zasądzenie kosztów.

Sąd Okręgowy w Rzeszowie, orzekając o żądaniu pozwu wyrokiem z dnia 6 sierpnia 2015r. zasądził od pozwanego na rzecz powoda kwotę 305 015,14 zł, a w pozostałym zakresie postępowanie umorzył. Zasądził od pozwanego Samorządu (...) na rzecz powoda kwotę 14 506 9,44 skład tytułem zwrotu części kosztów procesu.

W uzasadnieniu wyroku wskazał, że rozstrzygnął w oparciu sprawę w oparciu następujące okoliczności faktyczne:

Sąd Okręgowy wskazał, że poza sporem z w sprawie było zawarcie przez strony w dniu 14 sierpnia 2012r. umowy o przyznanie pomocy w ramach działania podstawowe usługi dla gospodarki ludności wiejskiej objętego programem rozwoju obszarów wiejskich na lata 2007 - 2013, na podstawie której powód zobowiązał się do realizacji zadań rozbudowa sieci wodociągowej rozdzielczej wraz przyłączami w miejscowości N. Z. na zrealizowanie, którego powodowi przyznana została w jednorazowa pomoc w wysokości 701 511 zł, jednak w wysokości nie większej niż 75 % poniesionych kosztów kwalifikowanych operacji. Powód zobowiązał się do realizacji zadania w oparciu o umowę zawartą z wykonawcą w trybie udzielenia zamówienia publicznego na wykonanie robót budowlanych. W ramach ogłoszonego postępowania przetargowego w przez powoda do przetargu przystąpiło 16 wykonawców. W wyniku rozstrzygnięcia ogłoszonego przetargu wybrana została przez zamawiającego na wykonawcę firma usług (...) oferująca cenę w wysokości 454 400 749, którą powód ocenił jako ofertę z najniższą ceną. Z przetargu wykluczono oferty Zakładu (...) Sp. z o.o. oraz ofertę T. O. (1), który oferował wykonanie zadania za kwotę 425 489,93 zł. Podstawą do odrzucenia tej ostatniej oferty był art. 89 ust. 1 pkt 2 ustawy prawo zamówień publicznych oraz okoliczność, iż treść oferty nie odpowiada specyfikacji istotnych warunków zamówienia, ponieważ kosztorys ofertowy nie zawierał wszystkich pozycji przedmiaru robót. W dniu 10 lipca 2013r. pozwany zawiadomił o powoda negatywnej ocenie przeprowadzonego przez niego postępowaniem o udzielenie zamówienia publicznego i naruszeniu przepisów ustawy w wyniku nieprawidłowego sposobu przeprowadzenia przetargu na skutek bezpodstawnego odrzucenia najkorzystniejszej oferty. Ostatecznie stało się to powodem do złożenia przez pozwanego oświadczenia, że w wyniku naruszenia przez beneficjenta art. 89 ust. 1 pkt 2 ustawy prawo zamówień publicznych rozwiązuje zawartą w dniu 14 sierpnia 2012r. umowę. Sąd ocenił, że niesporne w sprawie było, że gmina K. zrealizowała przedsięwzięcie objęte programem i wypłaciła wykonawcy wynagrodzenie w kwocie 454 749,84 zł. Wskazała, że okoliczność wykonania robót potwierdzona została protokołem końcowym odbioru robót budowlanych. Sąd ustalił również, jakie koszty w związku ze przygotowaniem inwestycji, poniósł powód. W oparciu o takie ustalenia Sąd Okręgowy rozważył żądanie powoda w oparciu przepis art.471 k.c. i ocenił je jako uzasadnione.

Z wyrokiem Sądu Okręgowego nie zgodził się pozwany zaskarżając go w części uwzględniającej powództwo i orzekającej o kosztach procesu.

Pozwany zarzucił wyrokowi naruszenie przepisów postępowania art. 212 § 1, 217 i 233 k.p.c. poprzez pominięcie zeznań świadka S. z których wynikało, że powód kierował się niedozwolonymi kryteriami odrzucając ofertę T. O. (1) oraz pominięcie dowodu z wyników postępowania wyjaśniającego przeprowadzonego przez Prezesa Urzędu Zamówień Publicznych. Ponadto zarzucił naruszenie art. 316 k.p.c. przez ustalenie, że wobec braku wniosku o płatność pozwany zobowiązany był do dwukrotnego wezwania powoda do złożenia wniosku.

Apelujący zarzucił również naruszenia prawa materialnego art. 25 ust. 1, 26 ust. 4 i 29 i 89 ustawy prawo zamówień publicznych przez przyjęcie, że istniały uzasadnione przepisami ustawy podstawy do odrzucenia oferty T. O. (1).

Zarzucił również naruszenie art. 647 i 632 § 1 k.c. przez błędną ocenę, że kosztorys ofertowy stanowi treść oferty wykonawcy w sytuacji określenia w umowie dla wykonawcy wynagrodzenia ryczałtowego. Apelujący na koniec zarzucił naruszenie art. 471 k.c. przez ocenę, że istniały podstawy do przyjęcia odpowiedzialności odszkodowawczej pozwanego w związku z zawinionym przez pozwanego wyrządzeniem szkody na skutek nienależytego wykonania zobowiązania.

Wskazując na powyższe apelujący domagał się zmiany wyroku przez oddalenie powództwa w całości i zasądzenia od powoda kosztów procesu, ewentualnie domagał się uchylenia zaskarżonego postanowienia i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu w Rzeszowie.

W odpowiedzi na apelację pozwanego powód wnosił o jej oddalenie i zasądzenie od pozwanego kosztów postępowania.

Sąd Apelacyjny w Rzeszowie rozpoznając apelację pozwanego zważył, co następuje:

Apelacja zasługuje na uwzględnienie.

Sądu Okręgowy rozstrzygnął sprawę przyjmując, że podstawę faktyczną rozstrzygnięcia stanowiły wyłącznie okoliczności bezsporne. Jako bezsporne Sąd Okręgowy ocenił okoliczności wynikające z przedstawionych przez powoda dokumentów dotyczących osiągnięcia celu przewidzianego w umowie, a także wysokości szkody poniesionej przez powoda na skutek decyzji pozwanego o rozwiązaniu umowy. W ocenie Sądu Apelacyjnego wskazane wyżej założenia na których opiera się zaskarżone orzeczenie są nieprawidłowe, co skutkowało koniecznością uwzględnienia apelacji pozwanego, z następujących względów:

Na podstawie dominujących w doktrynie i orzecznictwie poglądów przyjmuje się, że nierozpoznanie istoty sprawy odnosi się do roszczenia będącego podstawą powództwa i zachodzi, gdy sąd pierwszej instancji nie orzekł w ogóle merytorycznie o żądaniach stron, zaniechał zbadania materialnej podstawy żądania pozwu albo pominął merytoryczne zarzuty pozwanego. Przyjmuje się, że zasadniczo do nierozpoznania istoty sprawy przez sąd pierwszej instancji dojdzie w szczególności w razie oddalenia powództwa z uwagi na przyjęcie przedawnienia roszczenia, prekluzji lub braku legitymacji procesowej strony, której oceny sąd drugiej instancji nie podziela (zob. w szczególności wyrok SN z dnia 23 września 1998 r., II CKN 897/97, OSNC 1999, nr 1, poz. 22; wyrok SN z dnia 14 maja 2002 r., V CKN 357/00, LEX nr 55513). Sąd Najwyższy przyjął, że oceny, czy sąd pierwszej instancji rozpoznał istotę sprawy, dokonuje się na podstawie analizy żądań pozwu i przepisów prawa materialnego stanowiących podstawę rozstrzygnięcia, nie zaś na podstawie ewentualnych wad postępowania. Niewyjaśnienie okoliczności faktycznych istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy nie jest równoznaczne z nierozpoznanie istoty sprawy (zob. wyrok SN z dnia 22 kwietnia 1999 r., II UKN 589/98, OSNP 2000, nr 12, poz. 483).

Jednak rodzaj zarzucanych wyrokowi Sądu Okręgowego przez apelującego uchybień nakazywał dokonanie przez Sąd Apelacyjny oceny przesłanek do zastosowania art. 386 § 4 k.p.c. w kontekście znanego sądowi odwoławczemu poglądu prezentowanemu w orzecznictwie Sądu Najwyższego zgodnie z którymi „nierozpoznanie istoty sprawy następuje w sytuacji dokonania przez sąd pierwszej instancji oceny prawnej roszczenia bez oparcia jej o właściwie ustaloną podstawę faktyczną i konieczności czynienia przez sąd odwoławczy po raz pierwszy ustaleń faktycznych, co czyni koniecznym uchylenie wyroku sądu pierwszej instancji z uwagi na obowiązek respektowania konstytucyjnej zasady dwuinstancyjności postępowania sądowego”

(vide: postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 20 lutego 2015r. w sprawie sygn. akt V CZ 119/14, postanowienie S.N. z dnia 18 marca 2015r. sygn. akt I CZ 26/15, postanowienie Sądu Najwyższego - Izba Cywilna z 2012-12-05, I CZ 168/12 publ: Orzecznictwo Sądu Najwyższego Izba Cywilna rok 2013, Nr 5, poz. 68, str. 84). Podobne zapatrywanie wyrażone zostało w okolicznościach niektórych spraw w orzecznictwie sądów powszechnych. W uzasadnieniu wyroku z dnia 16 kwietnia 2015r. w sprawie sygn. akt I ACa 1588/14 Sąd Apelacyjny w Łodzi stwierdził, że nierozpoznanie więc istoty sprawy sprowadza się do pozostawienia poza oceną sądu okoliczności faktycznych stanowiących przesłanki

zastosowania norm prawa materialnego”. Z kolei biorąc pod uwagę uchybienia dotyczące ustaleń faktycznych Sąd Apelacyjny w Białymstoku w uzasadnieniu wyroku z dnia 10 kwietnia 2015r. w sprawie sygn. I ACa 1002/14 wskazywał na konieczność zapewnienia stronom w modelu apelacji pełnej zasady dwuinstancyjności postępowania.

Z cytowanych orzeczeń wynika, że rozpoznanie istoty sprawy wymaga prawidłowego zidentyfikowania jej przedmiotu. Bez tego zabiegu nie jest możliwe dokonanie oceny żądania pozwu w płaszczyźnie prawa materialnego.

Tymczasem zaskarżone rozstrzygnięcie opiera się o okoliczności, które jedynie w ocenie sądu pierwszej instancji były relewantne dla rozpoznania istoty sprawy. W ocenie Sądu Apelacyjnego podstawa faktyczna nie została w niniejszej sprawie ustalona. W uzasadnieniu wyroku Sąd Okręgowy powołał się na okoliczności bezsporne, nie dokonując oceny przeprowadzonych w sprawie dowodów n.p. osobowych z zeznań świadków. Stało się tak w sytuacji, gdy pozwany zaprzeczał wszystkim okolicznościom faktycznym powołanym przez powoda, które w ocenie powoda wskazywały na zasadność żądania pozwu. Nie dostrzegł Sąd Okręgowy, że ze względu na stanowisko procesowe zajęte w sprawie przez pozwanego istota sporu wymagała określenia spornych między stronami okoliczności, ustalenia w ich kontekście stanu faktycznego, a następnie dokonania jego prawidłowej oceny prawnej (art. 212 § 1 k.p.c.). Sąd Okręgowy ocenił w uzasadnieniu wyroku, że przeprowadzone w sprawie dowody osobowe miały drugorzędne znaczenie i przeprowadzone zostały na okoliczności nie mające istotnego znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy. Tymczasem dotyczyły one istoty sporu, w tym sposobu określenia przez powoda wysokości poniesionej przez powoda szkody i sposobu jej wyliczenia. Sąd Okręgowy opierając się wyłącznie na twierdzeniach powoda ocenił, że pozwany nie zaprzeczył okolicznościom wynikającym z twierdzeń powoda i w związku z tym uznał je jako przyznane. Sąd Apelacyjny przypomina, że pozwany konsekwentnie kwestionował wskazywane kolejno przez powoda wartości, zaprzeczając aby w ustalonych w sprawie okolicznościach jakiegokolwiek poniesione przez powoda koszty można było uznać za koszty kwalifikowalne w rozumieniu postanowień umowy i aktów prawnych na podstawie których doszło do jej zawarcia. Pamiętać należy również, że powód w toku procesu kilkakrotnie zmieniał żądanie ograniczając wysokość dochodzonego odszkodowania, zmieniając równocześnie sposób jego wyliczenia. Oparcie się przez Sąd bezkrytycznie o twierdzenia powoda budzi w tych okolicznościach wątpliwości co do prawidłowości dokonanych ustaleń.

Dla rozpoznania istoty sprawy konieczne było rozważenie w kontekście zgłoszonego przez powoda żądania i podniesionych przez pozwanego zarzutów istoty wzajemnych obowiązków stron nie tylko w kontekście postanowień zawartej przez strony umowy. Ogólne zagadnienia z wydatkowaniem środków pochodzących z funduszy europejskich przeznaczonych na określony umową cel reguluje rozporządzenie Rady (WE) nr 1974/2006 z dnia 15 grudnia 2006r. ustanawiające szczegółowe zasady stosowania rozporządzenia Rady (WE) nr 1698/2005 w sprawie wsparcia obszarów wiejskich przez Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007 - 2013. Podstawą zawarcia umowy był też art. 22 ust. 1 ustawy z dnia 7 marca 2007r. o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 1 kwietnia 2008r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania oraz wypłat pomocy finansowej w ramach działania „Podstawowe usługi dla gospodarki i ludności wiejskiej. Zawarta przez strony umowa w trybie § 15. 1. Rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 1 kwietnia 2008r. została zawarta na formularzu opracowanym przez samorząd województwa, zatwierdzonym przez ministra właściwego do spraw rozwoju wsi, udostępnionym na stronach internetowych. Poza postanowieniami określonymi w art. 23 ustawy z dnia 7 marca 2007 r. o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich umowa może zawierać inne postanowienia dotyczące realizacji operacji. W tym przypadku umowa zobowiązywała organ reprezentujący instytucję zarządzającą programem do przeprowadzenia kontroli prawidłowości postępowania o udzielenie zamówienia publicznego (§ 6 ust. 4) a w przypadku negatywnej oceny wszystkich postępowań o udzielenie zamówienia publicznego w ramach operacji zawarta umowa upoważniała instytucję zarządzającą programem do rozwiązania umowy (§ 11). Spór pomiędzy stronami ogniskował się co do istnienia podstaw złożenia przez organ zarządzający programem skutecznego oświadczenia o odstąpieniu od umowy z przyczyn wymienionych w § 11 umowy, to umknęło uwadze Sądu, że odpowiedzialność kontraktowa dłużnika powstaje, jeżeli spełnione zostaną następujące przesłanki: 1) szkoda wierzyciela w postaci uszczerbku majątkowego; 2) szkoda musi być spowodowana niewykonaniem lub nienależycie wykonanym zobowiązaniem przez dłużnika; 3)

związek przyczynowy między faktem nienależytego wykonania lub niewykonania zobowiązania a poniesioną szkodą. Ciężar dowodu istnienia wyżej wymienionych przesłanek, faktu aktualizującego odpowiedzialność z art. 471 k.c., istnienia związku przyczynowego oraz powstania szkody, także w postaci utraconych korzyści, w świetle art. 6 k.c. spoczywa na wierzycielu jako osobie, która z tychże faktów wywodzi skutki prawne (wyrok SA w Lublinie z dnia 19 lutego 2013 r., I ACa 717/12, LEX nr 1314796). Musi on zatem najpierw udowodnić istnienie ważnego zobowiązania o określonej treści, w stosunku do którego czyni dłużnikowi zarzuty jego naruszenia.

Według oceny Sądu Okręgowego dokonanej w oparciu o uznane za bezsporne okoliczności sprawy okoliczności, wskazane w oświadczeniu samorządu województwa jako przyczyny odstąpienia od umowy nie istniały. Oceny takiej Sąd Apelacyjny nie akceptuje. Sąd Okręgowy pominął bowiem w swojej ocenie istotną dla rozstrzygnięcia sprawy okoliczność trybu postępowania, praw i obowiązków stron umowy, określonych przepisami aktów prawnych mającymi zastosowanie w niniejszej sprawie. W uzasadnieniu wyroku sąd [pierwszej instancji wskazał co prawda na przepisy obowiązującego rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi jednak stosując je nie uwzględnił, że pomimo, że stronami umowy były dwa podmioty to zgodnie z art. 4 ust 1 ustawy z dnia 7 marca 2007r. Minister właściwy do spraw rozwoju wsi pełnił funkcję instytucji zarządzającej, o której mowa w art. 74 ust. 2 lit. a rozporządzenia nr 1698/2005. Przypomnieć zatem należało, że zgodnie z art. 74 cytowanego ROZPORZĄDZENIE RADY (WE) nr 1698/2005 z dnia 20 września 2005 r.:

1. W celu zapewnienia skutecznej ochrony interesów finansowych Wspólnoty Państw Członkowskie przyjmują wszystkie przepisy ustawowe, wykonawcze i administracyjne zgodnie z art. 9 ust. 1 rozporządzenia nr 1290/2005.

2. Państwa Członkowskie wyznaczają dla każdego programu rozwoju obszarów wiejskich następujące organy:

a) instytucję zarządzającą odpowiedzialną za zarządzanie danym programem, którą może być publiczny lub prywatny podmiot działający na poziomie krajowym lub regionalnym, albo samo Państwo Członkowskie, jeżeli wykonuje to zadanie;

b) akredytowaną agencję płatniczą w rozumieniu art. 6 rozporządzenia (WE) nr 1290/2005;

c) jednostkę certyfikującą w rozumieniu art. 7 rozporządzenia (WE) nr 1290/2005.

3. Państwa Członkowskie zapewniają dla każdego programu rozwoju obszarów wiejskich ustanowienie odpowiedniego systemu zarządzania i kontroli zapewniającego przejrzysty przydział i rozdział funkcji pomiędzy instytucją zarządzającą i innymi organami. Państwa Członkowskie są odpowiedzialne za zapewnienie skutecznego funkcjonowania systemów przez cały okres programu.

4. Państwa Członkowskie przeprowadzają kontrole zgodnie ze szczegółowymi przepisami wykonawczymi ustanowionymi zgodnie z procedurą, o której mowa w art. 90 ust. 2, dotyczącą w szczególności rodzaju i intensywności kontroli, dostosowanych do charakteru różnych środków rozwoju obszarów wiejskich.

Realizując wynikający z art. 74 ust. 1 rozporządzenie obowiązek ustawodawca krajowy uregulował kwestie, o których była mowa w rozporządzeniu w przepisach ustawy z dnia 7 marca 2007 r. o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (Dz.U 2007.64.427).

Instytucja zarządzająca zgodnie z art. 75 cytowanego rozporządzenia Rady (WE) odpowiada za zarządzanie programem i jego finansowanie. Istotne dla oceny wzajemnych praw i obowiązków stron umowy jest, że stosownie do treści przepisu art. 6 ustawy z dnia 7 marca 2007r. Zadania instytucji zarządzającej w zakresie wdrażania działań objętych programem, w tym przyznawania pomocy, wykonuje jako zadania delegowane zgodnie z art. 75 ust. 2 rozporządzenia nr 1698/2005 samorząd województwa - w przypadku działań, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 6 oraz 19-23, z zastrzeżeniem pkt 3 cyt. ustawy;

Zgodnie z art.2b. cyt. ustawy Samorząd województwa może przeprowadzać kontrole realizacji lokalnej strategii rozwoju pod względem jej zgodności z przepisami prawa i procedurami określonymi w tej strategii, w tym osiągnięcia

wskaźników założonych w tej strategii, oraz celami określonymi w art. 4 ust. 1 rozporządzenia nr 1698/2005 w ramach podejścia Leader, a także wydawać wiążące wytyczne w tym zakresie. Nie budziło wątpliwości Sądu Apelacyjnego, że realizowany na podstawie cel mieścił się w celach określonych w art. 4 ust. 1 litera c rozporządzenia Rady (WE) (poprawy jakości życia na obszarach wiejskich). Umknęło uwadze Sądu Okręgowego, że przepis art. 45 ustawy z dnia 7 marca 2007r. dokonał zmiany art. 161 ust. 4 ustawy z dnia 29 stycznia 2004r. Prawo zamówień publicznych (Dz. U. z 2006 r. Nr 164, poz. 1163, Nr 170, poz. 1217 i Nr 227, poz. 1658). I zgodnie z jego zmienionym brzmieniem Prezes Urzędu (Zamówień Publicznych) przeprowadza kontrolę, o której mowa w ust. 1, także na wniosek instytucji zarządzającej, o której mowa w przepisach o Narodowym Planie Rozwoju, w przepisach o zasadach prowadzenia polityki rozwoju lub w przepisach o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich."

Stwierdzając istnienie przesłanek do przyjęcia odszkodowawczej odpowiedzialności kontraktowej powoda Sąd Okręgowy założył, wbrew okolicznościom faktycznym wynikających z akt sprawy, że pozwany oparciu o własną ocenę przyjął brak podstaw do odrzucenia przez zamawiającego jednej z ofert, co ostatecznie stało się przyczyną odstąpienia od umowy. Tymczasem jak wynika to z treści korespondencji pomiędzy stronami umowy (k. 95 - 99), korespondencji pomiędzy zamawiającym i Urzędem Zamówień Publicznych (k.94) oraz korespondencji pomiędzy Urzędem Zamówień Publicznych a Ministerstwem Rolnictwa i Rozwoju Wsi (k. 220) stanowisko prezentowane przez samorząd województwa wynikało z treści opinii Prezesa Zamówień Publicznych oraz instytucji zarządzającej programem Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi. Dokonując ustaleń stanu faktycznego i oceny prawnej Sąd Okręgowy pominął w swoich rozważaniach wskazane okoliczności i nie rozważając w kontekście przepisów cytowanych wyżej aktów prawnych mających w sprawie zastosowanie, możliwości zajęcia przez samorząd województwa stanowiska odmiennego niż stanowisko instytucji zarządzającej programem oraz kompetentnej do oceny postępowania przetargowego ocenił, że działanie pozwanego było działaniem zawinionym. Oceny takiej Sąd Okręgowy dokonał tylko w oparciu o analizę stanu faktycznego ustalonego z błędnym założeniem iż jest on bezsporny i z pominięciem oceny działania pozwanego w kontekście analizy przepisów wymienionych wyżej aktów prawnych.

Wobec stwierdzonych wad zaskarżonego rozstrzygnięcia odniesienie się przez Sąd Apelacyjny do zawartych w apelacji pozwanego zarzutów naruszenia prawa materialnego, poza zakresem omówionym w niniejszym uzasadnieniu, nie jest możliwe.

Sąd I instancji nie wypełnił dyspozycji przepisu art. 328 §2 kpc albowiem sporządzając uzasadnienie zaskarżonego wyroku nie tylko nie ustalił pełnego stanu faktycznego, ale przede wszystkim nie odniósł się do wszystkich dowodów zaoferowanych przez strony zgromadzonych w toku postępowania dowodowego, nie przeprowadził ich oceny. Nie zachodzi też obowiązek prowadzenia przez sąd drugiej instancji postępowania dowodowego, zmierzającego do wyjaśnienia rzeczywistej treści stosunków faktycznych i prawnych, w sytuacji, gdy sąd pierwszej instancji zaniechał rozważenia poddanych przez strony pod osąd żądań i twierdzeń, jak również, gdy nie dokonał oceny przeprowadzonych dowodów i pominął mogące mieć wpływ na rozstrzygnięcie meritum sporu dowody zawnioskowane przez strony dla ustalenia faktów istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy. W tej sytuacji konieczne staje się wydanie orzeczenia przewidzianego w art. 386 §4 k.p.c., ponieważ ocena po raz pierwszy poddanych przez strony pod osąd żądań, twierdzeń oraz dowodów, a także rozszerzenie postępowania dowodowego przez sąd odwoławczy, a następnie wydanie orzeczenia co do istoty sprawy, ograniczyłoby merytoryczne rozpoznanie sprawy do jednej instancji. Przez nierozpoznanie istoty sprawy należy rozumieć niezbadanie podstawy merytorycznej dochodzonego roszczenia. O takiej zaś sytuacji należy mówić, jeżeli w pierwszej instancji – na skutek błędnej koncepcji prawnej rozstrzygnięcia sprawy – nie poczyniono żadnych (jakichkolwiek) ustaleń faktycznych w celu rozpoznania spornego stosunku.

Przy ponownym rozpoznaniu sprawy Sąd Okręgowy dokona szczegółowych ustaleń stanu faktycznego i rozważań nad oceną prawną dokonanych ustaleń, mając na uwadze omówione w niniejszym uzasadnieniu kwestie, konieczne do prawidłowego rozstrzygnięcia sprawy. Rozstrzygnięcie przez sąd istotnych w sprawie okoliczności, które pozostają przedmiotem sporu pomiędzy stronami wymaga dokładnej i pogłębionej analizy całego zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego z precyzyjnym określeniem przez sąd jakie okoliczności w oparciu o które z przeprowadzonych

dowodów zostały ustalone oraz wskazaniem motywów którymi kierował się sąd uznając dowody za niewiarygodne lub nie przydatne dla dokonania ustaleń faktycznych. W oparciu o prawidłowo dokonana ocenę dowodów możliwe będzie dokonanie przez sąd pierwszej instancji oceny czy powód wykazał przesłanki do domagania się od pozwanego odszkodowania w wysokości dochodzonej w niniejszej sprawie lub mniejszej. W przypadku oceny, braku przesłanek do uwzględnienia powództwa na podstawie art. 471 k.c. Sąd Okręgowy rozważy, czy w okolicznościach faktycznych sprawy podstawą żądania przez powoda zwrotu części poniesionych wydatków na inwestycję może stanowić § 9 ust. 1 pkt 1, 2 i 5 umowy.

Ze wskazanych wyżej względów orzeczono jak w sentencji wyroku.

O kosztach postępowania apelacyjnego orzeczono na podstawie art. 108 § 2 k.p.c.

SSA Dariusz Mazurek SSA Kazimierz Rusin SO del. Marek Nowak